

Uitzetplan karpers voor de Groninger en Drentse kanalen

2018-2033

Statuspagina

Titel	Uitzetplan karper voor de Groninger en Drentse kanalen, 2018-2033
Samenstelling	Hengelsportfederatie Groningen-Drenthe, Sportvisserij Nederland, Bilthoven
Auteur(s) E-mailadres	Roland van Aalderen en Henk Mensinga henk@vissen.nl aalderen@sportvisserijnederland.nl
Aantal pagina's Trefwoorden	22 Karper, visuitzet, Drenthe, Groningen, Waterschap Noorderzijlvest, Waterschap Hunze en Aa's, KRW, Richtlijn uitzet karper
Versie Datum	Definitief 29 januari 2018

Bibliografische referentie:

R. van Aalderen en H. Mensinga, 2018. Uitzetplan karper voor de Groninger en Drentse kanalen; 2018-2033. Hengelsportfederatie Groningen-Drenthe & Sportvisserij Nederland, Bilthoven.

Sportvisserij Nederland en Hengelsportfederatie Groningen-Drenthe zijn niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Sportvisserij Nederland/Hengelsportfederatie Groningen-Drenthe.

Leijenseweg 115
Postbus 162
3720 AD Bilthoven
Telefoonnr.: 030-6058400
Faxnr.: 030-6039874

Transportweg 13
9482 WN Tynaarlo
Telefoon 0592 542890

Rabobank NL10RABO0140174672
email: info@vissen.nl
website: www.vissen.nl
k.v.k. 40045078

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Beschrijving uitzetgebied.....	5
3	Huidige visstand.....	7
3.1	Aduarderdiep, Hoendiep en Starckenborghkanaal.....	7
3.2	Eemskanaal en Winschoterdiep	7
3.3	Noord-Willemskanaal	7
3.4	Ter Apelkanaal	8
3.5	A.G. Wildervanckkanaal.....	8
3.6	Westerwoldse Aa	8
3.7	Karperbestand	8
4	Uitzet karper.....	9
4.1	Streefbeeld karperbestand.....	9
4.2	Uitzetschema en -hoeveelheid.....	10
4.3	Afmeting, herkomst en kosten karper	10
5	Toetsing uitzet karper	12
5.1	Resultaten toetsing.....	12
5.2	Toelichting op toetsing	13
6	Procedure bij uitzetten	15
6.1	Levering karpers	15
6.2	Uitzetten karpers na levering	15
7	Evaluatie	16
8	Communicatie.....	17
	Literatuur.....	18
	Bijlagen	18

1 Inleiding

Hengelsportfederatie Groningen-Drenthe en De KSN regio Groningen-Drenthe hebben in 2015 toestemming gevraagd aan het Waterschap Hunze en Aa's en Waterschap Noorderzijlvest voor het uitzetten van jonge spiegelkarper en schubkarper in een aantal kanalen binnen het beheergebied van beide waterschappen.

Omdat er bij de waterschappen vragen waren over het effect van de uitzet op het ecosysteem van aanliggende zijwateren van de kanalen, is destijds besloten eerst onderzoek te doen naar de verspreiding van karper na uitzet op de kanalen. Dit onderzoek is in 2017 afgerond (Van Aalderen, Romeijn & Wijmans, 2017). Het onderzoek bood voldoende aanknopingspunten om het uitzetten van karper in lage dichtheden op de kanalen zodanig uit te voeren dat ecologische effecten op zijwateren voorkomen worden.

Daarnaast is er in 2016 een landelijke Richtlijn Uitzet Karper (Jaarsma, 2016) verschenen, die degelijke handvatten biedt om het uitzetten van karper binnen de kaders van de KRW uit te voeren. Beide Waterschappen willen deze Richtlijn volgen bij de beoordeling van de uitzet van karper.

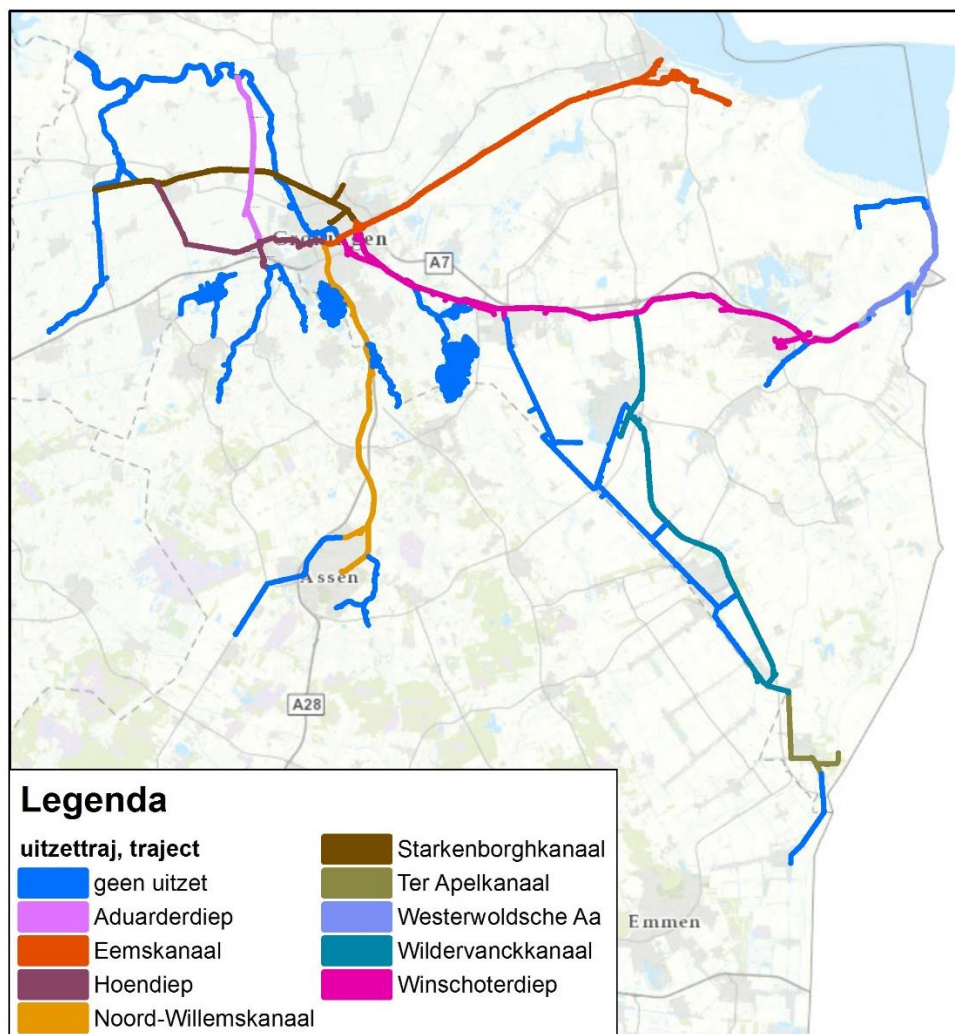
De in dit uitzetplan genoemde wateren zijn besproken in een overleg tussen beide Waterschappen en Hengelsportfederatie Groningen-Drenthe. De hoeveelheden karper die in dit uitzetplan zijn genoemd, zijn getoetst aan de Richtlijn Uitzet Karper.

Voorliggend rapport beschrijft hoe de uitzet van karper zal gaan plaatsvinden, binnen welke kaders dit gebeurt en hoe communicatie en evaluatie plaatsvindt.

2

Beschrijving uitzetgebied

De wateren die zijn geselecteerd voor karperuitzet liggen binnen het beheergebied van Waterschap Noorderzijlvest en Waterschap Hunze en Aa's. Het betreft wateren van het type 'grote diepe kanalen met scheepvaart' (M7b), grote ondiepe kanalen zonder scheepvaart (M6a), langzaam stromende rivier op zand/klei (R7) en 'gebufferde regionale kanalen' (M3). Alle wateren zijn sterk door de mens beïnvloed. De kanalen hebben naast een scheepvaartfunctie ook een water aan- en afvoer functie. De scheepvaartkanalen hebben een kunstmatig karakter en afgezien van natuurvriendelijke oevers is er geen natuurlijke overgang van land naar water. De omstandigheden in de scheepvaartkanalen zijn beperkend voor het ecologisch functioneren. Bij de M6a en de R7 zijn op meer locaties natuurlijke overgangen van land naar water aanwezig. Onderstaande kaart geeft de ligging aan van de wateren.

Figuur 2.1 **Overzichtskaart van wateren waar karperuitzet zal gaan plaatsvinden.**

Het betreft de volgende watergangen:

Naam	Aantal panden	Waterschap	KRW-type	oppervlak (hectare)*
Aduarderdiep	2	Noorderzijvest	M7b	45
Eemskanaal	1	Hunze en Aa's	M7b	287
Hoendiep	1	Noorderzijvest	M7b	44
Noord-Willemskanaal	3	Hunze en Aa's	M7b	121
Ter Apelkanaal	3	Hunze en Aa's	M6a	17
Van Starckenborghkanaal	1	Noorderzijvest	M7b	127
Wildervanckkanaal	2	Hunze en Aa's	M6a	61
Westerwoldse Aa	1	Hunze en Aa's	R7	113
Winschoterdiep- Wildervanck	3	Hunze en Aa's	M7b	275
TOTAAL				1.106

* de genoemde oppervlakten zijn berekend in Arc GIS met behulp van de 'waterlaag' in 1:10.000 topografische kaart van de Topografische Dienst Nederland. De begrenzing van de wateren is gebaseerd op de begrenzing van de KRW-waterlichamen in het GIS-bestand 'OWM_NL_lijn_03052007'. In open verbinding staande kleine zijwateren zoals havens zijn in het oppervlak meegenomen.

3 Huidige visstand

Van de in hoofdstuk 2 beschreven wateren zijn visstandmonitoringsgegevens beschikbaar. In onderstaande paragrafen wordt per water de huidige visstand kort beschreven.

3.1 Aduarderdiep, Hoendiep en Starckenborghkanaal

Het Hoendiep, Aduarderdiep en Van Starckenborghkanaal vormen samen het KRW waterlichaam Hoendiep-Aduarderdiep. Dit systeem is in 2014 en 2017 bemonsterd. De totale omvang van het visbestand bedroeg respectievelijk 97 kg/ha en 123 kg/ha.

Gemiddeld over beide bemonsteringsjaren werd een visstand van 110 kg/ha aangetroffen. Aal was met 23% de meest dominante vissoort qua biomassa, gevolgd door snoek 17%. In totaal werden over beide jaren 23 vissoorten aangetroffen, waarmee de visstand zeer gevarieerd is, zeker voor een kanaal.

Karper is in beide bemonsteringen aangetroffen. Gemiddeld zijn 4 karpers per hectare aangetroffen die samen 11 kg/ha wogen en 10% van de totale visbiomassa vertegenwoordigen.

3.2 Eemskanaal en Winschoterdiep

Eemskanaal en Winschoterdiep staan in open verbinding met elkaar en lijken qua inrichting sterk op elkaar. Deze kanalen zijn in 2014 bemonsterd en daarbij als één watersysteem behandeld. De totale visbiomassa bedroeg 29 kg/ha en er werden 14 vissoorten aangetroffen. Aal is met 37% de meest dominante vissoort qua biomassa gevolgd door brasem (28%) en winde (15%).

In de rapportage over deze bemonstering (Koeman en Bijkerk, 2014) wordt rekening gehouden met een onderschatting van het visbestand, vanwege het ontbreken van grote exemplaren (brasem, snoekbaars) en het wel aanwezig zijn van voldoende jonge vis.

Op basis van het verband dat Hanson & Leggett (1982) vonden tussen visbiomassa en totaalfosfaat, kan worden aangenomen dat de draagkracht voor vis rond de 239 kg/ha ligt (jaargemiddelde totaal fosfaat Eemskanaal: 0,18 mg/l). Het huidige visbestand ligt daarmee ver onder de theoretische draagkracht.

Er is geen karper aangetroffen.

3.3 Noord-Willemskanaal

Het Noord-Willemskanaal is in 2013 voor het laatst bemonsterd in het kader van het KRW-meetnet. Er werd 165 kg/ha vis aangetroffen en in totaal 13 vissoorten. Blankvoorn (39%), brasem (31%) en baars (23%) waren de meest dominante vissoorten.

Er is geen karper aangetroffen.

In 2015 en 2016 zijn er in totaal 480 spiegelkarpers uitgezet, wat geleid heeft tot een karperbestand van circa 3 karpers per hectare (Van Aalderen, Romeijn & Wijmans, 2017).

3.4 Ter Apelkanaal

Het Ter Apelkanaal is onderdeel van het watersysteem 'Kanalen Hunze-Veenkoloniën', dit watersysteem is in 2017 bemonsterd. Tijdens de bemonstering werd 47 kg/ha vis aangetroffen. Baars was de meest dominante vissoort qua biomassa (43%). In totaal werden 13 vissoorten aangetroffen.

Er is geen karper aangetroffen.

3.5 A.G. Wildervanckkanaal

Net als het Ter Apelkanaal is het A.G. Wildervanckkanaal onderdeel van het watersysteem 'Kanalen Hunze-Veenkoloniën' en is in 2017 bemonsterd. Tijdens de bemonstering werd 192 kg/ha vis aangetroffen. Brasem was de meest dominante vissoort qua biomassa (30%). In totaal werden 8 vissoorten aangetroffen.

Er is geen karper aangetroffen.

3.6 Westerwoldse Aa

De Westerwoldse Aa is van de wateren die in aanmerking komen voor uitzet de enige rivier. Dit water is in 2017 bemonsterd, waarbij 42 kg/ha vis werd aangetroffen. Brasem was de meest dominante vissoort qua biomassa (62%). In totaal werden 14 vissoorten aangetroffen.

Er is geen karper aangetroffen.

3.7 Karperbestand

Hoewel er tijdens de visstandbemonsteringen geen tot weinig karper is aangetroffen in de verschillende wateren, zwemt er toch nog wel wat karper rond. Het karperbestand is echter op alle wateren zeer laag en bestaat voornamelijk uit oudere zware vissen. Dat karper zeer beperkt is aangetroffen tijdens de visstandbemonsteringen, ligt dan ook vooral aan het kleine aantal exemplaren per hectare. De kans dat een karper tijdens de visstandbemonstering wordt aangetroffen is daardoor erg klein. Verder is de vangstefficiëntie voor karper vaak laag. Beide zaken leiden er toe dat karper nauwelijks is aangetroffen in de bemonsteringen.

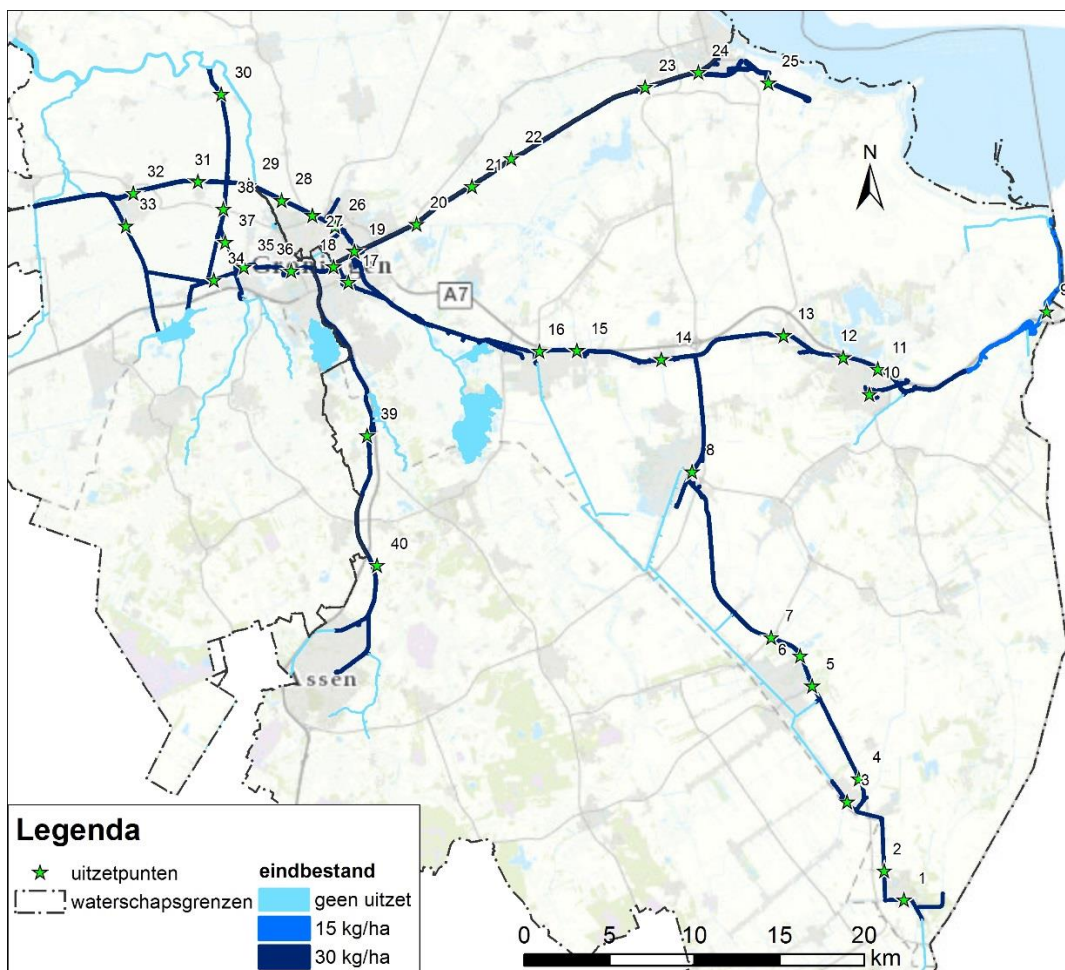
4 Uitzet karper

4.1 Streefbeeld karperbestand

De wens van de sportvisserij is om in de in hoofdstuk 2 genoemde wateren een klein bestand van grote karper in stand te houden. Omdat het lage aantallen karper betreft, zal de karpervisser relatief weinig vissen per sessie vangen, maar de vissen die gevangen worden zijn relatief groot en zwaar.

Het streven is een bestand te bereiken met een omvang van 3 tot 6 karpers per hectare die vanwege de lage dichtheid en daarmee de lage onderlinge concurrentie kunnen doorgroeien tot grote vissen (> 70 cm en > 10 kg). Verder is het streven om een qua jaarklassen evenwichtig karperbestand op te bouwen, zodat er steeds aanwas is en het bestand na verloop van tijd niet gaat verouderen en afnemen, zoals de laatste jaren het geval was.

Tot slot is de wens om karpers uit te zetten met variatie in uiterlijk en bouw, die genetisch gezond zijn. Bij voorkeur worden daarom karpers uitgezet die in een natuurlijke omgeving zijn gekweekt, waardoor al tijdens de kweek natuurlijke selectie plaatsvindt, resulterend in een gezond bestand pootvis.

Figuur 4.1 Eindbestanden karper en uitzetlocaties.

4.2 Uitzetschema en -hoeveelheid

Om het bovengenoemde streefbeeld te bereiken worden eens per drie jaar kleine hoeveelheden karper uitgezet, daarbij gaat het om gemiddeld 1,5 tot 2 karpers per hectare per drie jaar. Doel is om op lange termijn een bestand te ontwikkelen van circa 15 tot 30 kg/ha grote en kenmerkende karpers bestaande uit circa 3 tot 6 exemplaren per hectare. Omdat het huidige bestand klein is zal bij aanvang meer karper worden uitgezet.

Uitzet zal plaatsvinden in en rondom stedelijk gebied, omdat in het stedelijk gebied het meeste wordt gevestigd. Ook qua bereikbaarheid is het gunstig voor bijvoorbeeld de jeugd en minder validen om te kunnen vissen in de buurt van de eigen woonplaats.

Het uitzetschema staat in Bijlage I.

4.3 Afmeting, herkomst en kosten karper

De karper zal betrokken worden bij één van de bekende grotere leveranciers van karpers, de meeste leveranciers betrekken hun karper uit het buitenland. De leverancier dient bij levering een verklaring af te geven dat de vissen ziektevrij zijn.

Om sterfte door predatie te voorkomen worden karpers uitgezet met een leeftijd van twee of drie groeiseizoenen (K2 en K3). Bij deze leeftijd hebben de karpers een gewicht van 0,8 tot 1,5 kg. Oudere en grotere karpers worden niet uitgezet, omdat dit niet kostenefficiënt is.

Bij het opstellen van dit plan wordt gedacht aan de volgende leveranciers en herkomst van karpers (informatie van www.karperbeheer.nl):

Leverancier	Herkomst	Prijs per kg (K3)
Carpfarm	Frankrijk, omgeving de Brenne	€ 5,60
Viskwekerij Corten	Tsjechië	€ 4,20
Van der Put	België	€ 4,25
EDKO vis	Nederland	€ 7,50

De totale kosten bedragen voor het uitzetten van de karpers bedragen:

- In 2018: € 13.400
- In 2019: € 7.900
- In 2022: € 7.900
- In 2025 en vervolgens iedere drie jaar: € 9.900

Bovenstaande kosten zijn niet geïndexeerd en betreffen het prijspeil van 2016.

Richtlijn Uitzet Karper

Rijkswaterstaat, de Unie van Waterschappen en Sportvisserij Nederland hebben op 6 juli 2016 hun handtekening gezet onder de 'Richtlijnen voor uitzet van karper'. Daarmee is er een landelijke aanpak voor de beoordeling van het uitzetten van karper gekomen.

Beoordeling uitzet belangrijk

Zowel de uitzet van vis als de zorg voor een goede waterkwaliteit zijn wettelijk vastgelegd. Het recht om vis uit te zetten is geregeld in de Visserijwet. De plicht om te zorgen voor een goede waterkwaliteit is geregeld in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Het uitzetten van karper door de sportvisserij kan botsen met de zorg voor een goede waterkwaliteit door de waterbeheerder, omdat karper in bepaalde gevallen een negatief effect kan hebben op de waterkwaliteit. Om deze strijdigheid op te lossen hebben de waterbeheerders samen met Sportvisserij Nederland gewerkt aan richtlijnen voor de uitzet van karper. Uitgangspunt is het voorkómen van negatieve effecten op waterkwaliteit en om toch ruimte te laten voor uitzetten van karper door hengelsportorganisaties.

Wat staat er in de Richtlijn uitzet karper?

In de richtlijn staat een beslisschema, waarmee het uitzetten van karper vrij eenvoudig getoetst kan worden aan een aantal regels:

- Afhankelijk van het type water (waterplantengroei en helderheid) geldt er een maximum van 30 tot 100 kilogram karper per hectare voor een na uitzet volgroeid karperbestand;
- Karper mag na uitzet en groei niet meer dan 20% van het totale visbestand uitmaken, tenzij sprake is van een duidelijke onderbezetting van de visstand. Bij onderbezetting mag karper worden uitgezet tot een niveau van 15% van de theoretische draagkracht;
- De visstand in KRW-wateren mag niet significant verslechteren door karperuitzet.
- Op stedelijk water mag het huidige uitzetbeleid van hengelsportverenigingen worden voortgezet, mits er geen waterkwaliteitsproblemen zijn die samenhangen met uitzet en mits de historische uitzet aantoonbaar is.

Er is ook een rekenhulp ontwikkeld om te berekenen hoe groot een volgroeid bestand is als gevolg van uitzet. In overleg tussen waterbeheerder en sportvisserij kan gemotiveerd worden afgeweken van de Richtlijn.

Regionale aanpak is wenselijk

In de richtlijn staat ook beschreven dat het verstandig is om regionale plannen te maken over karperuitzet. Het doel van een regionale aanpak is dat er binnen een regio voldoende aantrekkelijke karperbestanden aanwezig blijven voor sportvissers en dat er aan de andere kant ook wateren kunnen worden aangewezen waar karperuitzet niet wenselijk is vanwege specifieke natuurwaarden.

Toepassing in andere gebieden

Inmiddels is de Richtlijn toegepast in verschillende gebieden. In de buurwaterschappen Vechtstromen en Fryslan heeft dit eveneens geleid tot een door het waterschap geaccordeerd uitzetplan voor karper, waar gestreefd mag worden naar een eindbestand van respectievelijk 30 kg/ha en 5 kg/ha.

5 Toetsing uitzet karper

De gewenste uitzet is getoetst met behulp van de landelijke Richtlijn Uitzet Karper (Jaarsma, 2016; zie ook het tekstkader vorige pagina).

Voor de toetsing zijn gegevens nodig over totale visbiomassa, de samenstelling van de visstand, de gewenste eindbiomassa karper en gegevens over de huidige score van de visstand volgens de KRW-systematiek.

Kader Richtlijn Water (KRW) en karperuitzet

Voor de grote wateren moeten de provincies samen met de waterschappen ecologische doelen formuleren. Hiervoor is een systematiek ontworpen, waarbij de ecologische toestand van een water kan worden berekend. De ecologische toestand wordt berekend over vijf biologische kwaliteitselementen (vis, algen, macrofauna, waterplanten en vis). Voor ieder kwaliteitselement is een zogenaamde 'maatlat' vastgesteld. Monitoringsgegevens worden vergeleken met deze maatlaten, waardoor per water voor ieder kwaliteitselement een 'score' kan worden berekend, dit is de Ecologische Kwaliteits Ratio (EKR), een getal tussen 0 en 1. Op basis van de EKR kan worden bepaald in welke toestand het kwaliteitselement zich bevindt. Er zijn vier toestandklassen waarin een kunstmatig water kan verkeren: slecht, ontoereikend, matig en goed.

Om te bepalen in welke toestandklasse de visstand in een bepaald water verkeert, worden de resultaten van een visstandonderzoek vergeleken met de 'maatlat voor vis'. Daaruit komt een getal tussen 0 en 1. Waarbij een score tussen 0 en 0,2 staat voor een **slechte toestand**; 0,2 tot 0,4 staat voor een **ontoereikende toestand**; 0,4 tot 0,6 voor een **matige toestand**. Bij een score hoger dan 0,6 verkeert het water in een **goede toestand**.

De uitzet van karper mag er niet toe leiden dat de visstand van een water in een lagere toestandklasse terecht komt.

5.1 Resultaten toetsing

In de volgende tabel zijn de resultaten van de toetsing aan de Richtlijn Uitzet Karper weergegeven. In de tabel zijn ook de gegevens opgenomen waaraan getoetst is.

Naam	KRW-type	Oppervlak (ha)	Visstand (kg/ha)	EKR huidige situatie	Fosfaat (mg/l)	Uitzet-Doel (kg/ha)	Criteria eindbestand			
							20% vd biomassa	fosfaat-biomassa	Max obv toestand	EKR na uitzet
Aduarderdiep	M7b	45	122,8	0,8	0,13	30	24,56	28	30	0,77
Eemskanaal	M7b	287	29,2	0,14	0,18	30	5,84	36	50	0,00
Hoendiep	M7b	44	122,8	0,8	0,13	30	24,56	28	30	0,77
Noord-Willemskanaal	M7b	121	165	0,55		30	33		40	0,54
Ter Apelkanaal	M14	17	47	0,57	0,14	30	9,4	29	30	0,54
Starckenborghkanaal	M7b	127	122,8	0,8	0,13	30	24,56	28	30	0,77
Wildervanckkanaal	M14	61	192	0,48	0,17	30	38,4	33	30	0,45
Westerwoldse Aa	R7	113	42	0,32	0,1	15	8,4	23	50	0,32
Winschoterdiep	M7b	275	29,2	0,14	0,15	30	5,84	31	50	0,00
TOTAAL		1106								

In bovenstaande tabel is het eindbestand karper dat met de uitzettingen beoogd wordt in de 7de kolom (uitzetdoel) weergegeven. Dit bestand is getoetst aan de verschillende criteria uit Richtlijn Uitzet Karper.

De EKR-scores (kolom 5) zijn berekend met QB-wat en wijken soms af van de rapportages van de Adviesbureau's (afwijkingen zijn oranje gearceerd). Dit is gedaan om een goede vergelijking te kunnen maken, omdat de eindbestanden ook met QB-at zijn doorerekend.

5.2 Toelichting op toetsing

Er is getoetst aan vier criteria:

- Het eindbestand karper mag maximaal 20% van de visbiomassa bedragen. De hoogte van het eindbestand op basis van dit criterium is in kolom 8 weergegeven. Wanneer het eindbestand deze waarde overschrijdt is de waarde rood gearceerd.
- Van het bovenstaande criterium mag worden afgeweken als op basis van het fosfaatgehalte een hoger visbestand verwacht mag worden. De relatie tussen fosfaatgehalte en visbiomassa is door Hansson en Legget (1982) aangetoond. Wanneer het huidige visbestand 25% onder dit niveau ligt, dan mag volgens de Richtlijn een eindbestand karper nagestreefd worden dat op 20% ligt van 75% van de theoretische visbiomassa. Deze waarde is in kolom 9 weergegeven.
- Het eindbestand karper is in de Richtlijn gemaximeerd op basis van de EKR-score (kolom 5) op de vissenmaatlat. Conform onderstaande waarden:
 - EKR > 0,6: max 30 kg/ha
 - EKR 0,4-0,6: max 40 kg/ha
 - EKR 0,4-0,2: max 50 kg/ha
 - EKR < 0,2: max 100 kg/ha

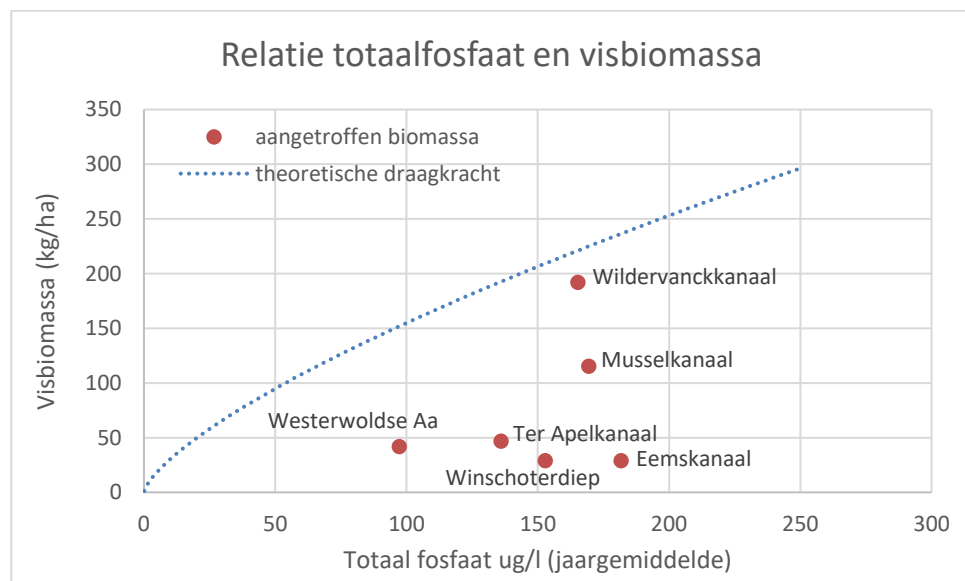
In kolom 10 is het maximale eindbestand op basis van de huidige EKR-score weergegeven.

- Het eindbestand karper mag niet leiden tot een verslechtering van de 'toestandklasse' waarin de visstand verkeert. In kolom 11 (laatste kolom) is de EKR-score weergegeven die is berekend door aan het

huidige visbestand het gewenste karperbestand toe te voegen. Indien de EKR-score in een lagere klasse ligt dan is de uitzet niet acceptabel.

Op basis van bovenstaande criteria blijkt dat de gewenste eindbestanden op het Eemskanaal en Winschoterdiep in theorie zorgen voor een verslechtering van de toestandklasse. Kanttekening daarbij is dat de bestandschatting een extreem lage waarde aangeeft en dat het sterke vermoeden bestaat dat het bestand vis is onderschat. Voor de waterbeheerder is het daarom te overwegen dit criterium te laten vervallen (maatwerk). De Richtlijn biedt namelijk de mogelijkheid gemotiveerd af te wijken van de criteria. Motivatie om af te wijken is de vermoedelijk onderschatting van het bestand. Daarnaast kan als motivatie worden aangevoerd dat op het Eemskanaal en Winschoterdiep de ecologische mogelijkheden en doelen vanwege de inrichting en scheepvaartgebruik laag zijn en dat uitzet van karper daarom geen effect heeft op het beperkte ecologisch functioneren van beide kanalen.

Tot slot komt de uitzet op Eemskanaal, Ter Apelkanaal, Westerwoldse Aa en Winschoterdiep boven het 20%-criterium. Omdat het bestand op deze wateren erg laag is (zie onderstaande grafiek), mag ook de theoretische visbiomassa (op basis van fosfaatgehalte) gebruikt worden. In dat geval voldoet de uitzet wel aan het 20%-criterium.

6 Procedure bij uitzetten

6.1 Levering karpers

De federatie overlegt met de KSN voorafgaand aan iedere bestelling van karpers over welke leverancier en welk type karper zal worden gebruikt. Hierna zal uiterlijk 1 november de bestelling worden geplaatst bij de betreffende leverancier, conform uitzetschema (zie Bijlage I).

Aan de leverancier wordt tevens het gewenste tijdstip en locatie van levering doorgegeven. Omdat de levering afhankelijk is van het weer en de logistiek van de leverancier is de afleverdatum niet goed te voorspellen.

Zodra een definitieve datum van levering bekend is wordt dit aan de contactpersonen van het waterschap (Noorderzijlvest: Roy van Hezel / Hunze en Aa's: Peter Paul Schollema) doorgegeven. Dit gebeurt uiterlijk twee weken voor iedere levering.

6.2 Uitzetten karpers na levering

Samen met de leverancier en De KSN zorgt de federatie voor een optimale route zodat de uitzet vlot verloopt. De federatie zorgt voor materiaal en bemensing om de karpers zo snel mogelijk na levering uit te zetten.

Bij het uitzetten worden de instructies uit Bijlage II gevolgd.

7 **Evaluatie**

Na iedere visstandmonitoring gaan het betreffende waterschap en de federatie in overleg over de ontwikkeling van het karperbestand. Afhankelijk van deze ontwikkelingen kan het uitzetschema worden bijgesteld.

8 Communicatie

Het is belangrijk om zowel de waterbeheerder, de hengelsportorganisaties als de individuele sportvissers te informeren over dit uitzetplan. Doel daarvan is meerledig:

- Zorgen dat de KSN en de federatie de inhoud van dit plan kennen en er naar handelen. Dat eventuele afwijkingen gecommuniceerd worden naar de waterbeheerder.
- Zorgen dat de waterbeheerder op de hoogte is van de uitzet, ook bij eventuele personele en bestuurlijke wisselingen;
- Zorgen dat de individuele sportvisser op de hoogte is van het plan, zodat men beseft hoe wordt gewerkt aan het verbeteren van de sportvisserijmogelijkheden.

Wie	Wat	Wanneer
HSF Groningen-Drenthe (contactpersoon: Henk Mensinga)	Coördinatie uitzet zie Bijlage I: - Melding uitzet bij waterschap - Opstellen en versturen persbericht - Aankoop karper bij leverancier - KSN vragen voor logistieke ondersteuning bij uitzet van geleverde karper - Uitnodigen betrokkenen om uitzet bij te wonen - Communicatie op eigen website en facebook Als visrechthebbende eindverantwoordelijk en bevoegd voor uitzet	-2 week voor uitzet -2 week voor uitzet -september voor uitzet -september voor uitzet -2 week voor uitzet -week uitzet en halfjaarlijks de voortgang
KSN regio Groningen-Drenthe (contactpersoon: Harald Bremmer)	Ondersteuning bij uitzet: -advisering keuze leverancier -werven vrijwilligers voor begeleiding uitzet	-september voor uitzet -oktober voor uitzet
Waterschap Hunze en Aa's (contactpersoon: Peter Paul Schollema)	Toe zien op correcte uitvoering uitzetplan Communicatie bij uitzet via eigen netwerk en website	
Waterschap Noorderzijlvest (contactpersoon: Roy van Hezel)	Toe zien op correcte uitvoering uitzetplan Communicatie bij uitzet via eigen netwerk en website	
Individuele sportvissers	Via diverse communicatiekanalen (VISblad, websites, facebookpagina's en controleurs) de sportvissers langs de kanalen informeren over dit project	

Literatuur

- Hanson, J.N. & W.C. Leggett, 1982. Empirical prediction of fish biomass and yield. Canadian journal of fisheries and aquatic science, vol. 39, 1982.
- Heuts, P., N. Jaarsma & R. van Aalderen, 2016. Rekenhulp karperuitzet. Excel-tool. Opgesteld in opdracht van Rijkswaterstaat, Unie van Waterschappen en Sportvisserij Nederland.
- Jaarsma, N., 2016. Richtlijnen uitzet karper – versie 18-11-2015. Opgesteld in opdracht van Rijkswaterstaat, Unie van Waterschappen en Sportvisserij Nederland.
- Quak, J., 2014. Karper in Nederland; historie, teelt, omgeving, sportvisserij en beheer. Sportvisserij Nederland, Bilthoven.
- Aalderen, R.A.A., van, W. Romeijn & P.A.D.M. Wijmans, 2017. Migratie-onderzoek karper Noord-Willemskanaal; 2015-2017 eindrapportage. Sportvisserij Nederland, Bilthoven in opdracht van Hengelsportfederatie Groningen Drenthe, Tynaarlo.

Bijlagen

Bijlage I	Uitzetschema	19
Bijlage II	uitzetinstructies.....	20

Bijlage I Uitzetschema

Naam	Oppervl. (ha)	Vis- bestand	Doelbestand		Uitzethoeveelheid in kg*												Aantal Uitzet- punten
					2018		2019		2022		2025		2028		2031		
					Kg/ha	kg/ha	n/ha	K2	K3	K2	K3	K2	K3	K2	K3	K2	
Aduarderdiep	45	122,8	30	6	40	70	25	35	25	35	30	45	30	45	30	45	3
Eemskanaal	287	29,2	30	6	250	375	140	200	140	200	175	270	175	270	175	270	8
Hoendiep	56	122,8	30	6	40	70	25	40	25	40	30	50	30	50	30	50	4
Noord-Willemskanaal	121	165	30	6				60		60		70		70		70	2
Ter Apelkanaal	17	47	30	6		90		50		50		60		60		60	2
Van Starckenborgh kanaal	127	122,8	30	6	150	250	85	145	85	145	110	180	110	180	110	180	6
Wildervanckkanaal	61	192	30	6	75	125	40	70	40	70	50	90	50	90	50	90	5
Westerwoldse Aa	113	42	15	3		220		130		130		160		160		160	1
Winschoterdiep-Wildervanck	275	29,2	30	6	240	350	140	200	140	200	170	250	170	250	170	250	9
TOTAAL	1.106				795	1550	455	930	455	930	565	1175	565	1175	565	1175	40
KOSTEN**					€ 13.100		€ 7.800		€ 7.800		€ 9.700		€ 9.700		€ 9.700		

* er is gerekend met een stuksgewicht van 0,8 kg voor K2 en 1,5 voor K3 karper. Hoeveelheden dienen eventueel aangepast te worden aan het stuksgewicht dat de leverancier opgeeft.

**er is gerekend met € 5,60 per kg (incl btw), bedragen zijn afgerond.

Bijlage II uitzetinstructies

Om te voorkomen dat de karpers tijdens het uitzetten beschadigen worden de volgende zaken in acht genomen:

1. De leverancier van de karper dient de karper rechtstreeks na afvissing af te leveren. Langdurige opslag is namelijk nadelig voor de conditie van de vis.
2. De vis mag alleen geleverd bij temperaturen beneden de 12 graden. De vissen zijn dan minder actief en daarmee wordt springen tijdens het vervoer voorkomen en ze zijn makkelijker handelbaar.
3. Bij aankomst op de plek van bestemming is het beter dat de vis rechtstreeks vanuit de tank in de opslagbak wordt gegleden ipv geschept. Vaak kiezen kwekers ervoor om de vis er uit te scheppen, dit is minder goed voor de vis. Het uit laten glijden kan alleen als de tankwagen naast de opslagbak kan rijden. Hier dient tijdens de uitzet rekening mee gehouden te worden.
4. Als de vis in de opslag bassins zit dienen ze eruit geschept te worden met visvriendelijke schepnetten waarin geen vinstralen vast kunnen komen te zitten. Rubber netten zijn over het algemeen de meest verantwoorde keuze.
5. De vissen worden tijdelijk in een teil bewaard. Wanneer er enkele vissen in de teil zitten kan deze worden weggebracht naar de uitzetlocatie en worden de vissen rechtstreeks vanuit de teil losgelaten.

